

การศึกษาผลกระทบ และการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม
เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

กรณีศึกษา : ธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร

Impact Study and the Environmental Accounting to Natural Resources
and Environmental Management Sustainable
Case Study : Rice-Mill business in Kamphaengphet

นงลักษณ์ จิวจุ

ทิพย์วรรณ ศิบุญนันท์

อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลกระทบ และการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบ วิธีการจัดการ การวิเคราะห์ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว จำนวน 20 คน ผู้ประกอบการและพนักงานบัญชีของธุรกิจโรงสีข้าว จำนวน 4 คน

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวพบมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องฝุ่นละออง และเสียงรบกวน กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ อากาศเสีย น้ำเสีย และขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล ส่งผลให้มีผลกระทบด้านสุขภาพ คือ ประชาชนเป็นโรคผิวหนัง โรคระบบทางเดินหายใจ และส่งผลให้มีผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตในเรื่องเสียงดังรบกวนจากการเดินเครื่องจักร

จากการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นสถานประกอบการ มีวิธีการจัดการคือการจัดการน้ำเสีย โดยการบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีการใช้บ่อเกรอะ บ่อซึม ระบายน้ำทิ้งด้วยท่อระบายน้ำ ก่อนปล่อยไหลซึมลงดิน การจัดการขยะมูลฝอย จะมีวิธีการจัดการแบ่งออกเป็นสองส่วน คือขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะนำไปทิ้งแล้วทำการฝัง ส่วนขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก็จะนำมาทำปุ๋ยหมักแล้วขายต่อไป จากผลการศึกษาดังกล่าววิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการยังไม่ครอบคลุมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งหมด รวมทั้งยังไม่ได้มีวิธีการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือปัญหาเรื่องฝุ่นละออง จึงทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขปัญหา ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องนำเสนอให้ผู้ประกอบการได้รับทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจของตน รวมทั้งร่วมกันหาวิธีการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่ยังไม่ครอบคลุม เพื่อให้สถานประกอบการมีวิธีการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจที่ตรงจุด และสามารถจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จากการศึกษาพบว่า ไม่มีการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงได้จัดทำรูปแบบการนำเสนอในส่วนของรายงานที่เป็นตัวเงิน คือ รายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ต้นทุนในการป้องกัน ต้นทุนการตรวจสอบ ต้นทุนความล้มเหลวภายใน และต้นทุนความล้มเหลวภายนอก ส่วนงานที่ไม่เป็นตัวเงินควรนำเสนอในรายงานคณะกรรมการบริษัท โดยผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการจัดการทำบัญชีสิ่งแวดล้อมสำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวและการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชน เป็นการเพิ่มคุณค่าของธุรกิจ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้องค์กรธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างเช่นธุรกิจโรงสีข้าว ได้ตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นได้มีวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

คำสำคัญ : ผลกระทบ, วิธีการจัดการ, บัญชีสิ่งแวดล้อม

Abstract

This research aims at study the impact, management and the natural resource cost analysis in order to be a guideline for the environmental accounting for the rice-mill business in Kamphaengphet province, Thailand. The research tool used was in-depth interview of the sample group. The sample groups in this study were 20 people affected by the rice-mill business, and 4 entrepreneurs and accountants from the rice-mill business. The result revealed various problems of air pollution from dust and odors, noise pollution, water pollution and garbage filth. This has impacted on people's physical health such as skin and respiratory diseases, and their mental health as the level of noise from machines also affected their lives on a daily basis.

The environmental management that the rice-mill business has been doing is on waste water and garbage management. The waste water would be rested in seepage ponds and septic tanks, and then drained to the sewer before seeped into the soil. The garbage management is divided into two sections: all non-recycled wastes are buried underground, while the recycled garbage would be used to produce fertilizer and sell later.

The findings showed that such management procedures currently used by the rice-mill business do not solve all environmental problems it has caused. There is no solution to the biggest on-going environmental pollution caused by dust. The researcher therefore, thought it was necessary to inform the entrepreneurs about the environmental impacts caused by their business. Then together seek ways to solve such problems effectively so it can lead to a sustainable environmental and natural resources management in the future.

The study also founded that the rice-mill business did not have any natural resource cost analysis. The researcher, therefore, proposed two report presentations. One was the

financial report or the natural resource cost analysis which is divided into 4 parts; Prevention cost, Inspection cost, Internal Failure cost and External Failure cost. Another report was a non-financial one presented to the company committee. The researcher also has created a manual for environment accounting as a guideline for the rice-mill business to create their own accounting. Company disclosure of environmental data to the public was encouraged as it helped creating more social value for the business itself. This can also raise awareness on environmental issues for other business organization, which impact the environment like the rice-mill business, and also lead to the sustainable natural resource management in the future.

Keywords: impact, management, environment accounting

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมถึงการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมในหลายประเทศทั่วโลกได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ และในประเทศไทยเองก็เป็นอีกประเทศที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลภาวะทางอากาศ ปัญหาคุณภาพน้ำ ปัญหาขยะ และกากพิษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนและประเทศชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งหลายท่านอาจคิดว่าไม่ใช่ธุระของตนเป็นเรื่องของนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมผู้ที่มีมองโลกในแง่ดีที่อยากจะให้โลกใบนี้เป็นสีเขียว ก็ยังไม่ทราบแนวทางแน่ชัดว่าตนเองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไรในการจัดการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น เนื่องจากการรับผลของมลพิษ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมจะเสียทั้งเวลาและงบประมาณเป็นจำนวนมาก จึงอาจเป็นแนวทางสำหรับนักบัญชีที่จะได้นำวิชาชีพไปปรับใช้สังคม ทั้งข่าวสารข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งข้อมูลทางการเงิน (Financial Information) และทางด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับด้านการเงิน (Non-Financial Information) ซึ่งนักบัญชีเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงกับระบบข่าวสารข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด (ศิลาปะพร ศรีจันเพชร, 2557)

การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นการนำแนวคิดในการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์เข้ากับหลักการบัญชีที่สามารถช่วยป้องกันและลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในสังคม โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทความรับผิดชอบของธุรกิจที่ควรมีต่อสิ่งแวดล้อมในการเปิดเผยข้อมูลให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรธุรกิจได้รับรู้ และสามารถตอบสนองในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม และช่วยกระตุ้นให้องค์กรธุรกิจคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (อิสริย์ โขวิวิวัฒนา, 2557)

อาชีพในจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่คืออาชีพเกษตรกรรม จึงมีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับโรงสีข้าวเป็นจำนวนมาก เพื่อรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร การประกอบธุรกิจดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน เช่น ผลกระทบเรื่องฝุ่นละออง ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียงดัง ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพบางคนเป็นผื่นแพ้คัน หายใจติดขัด ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตต้องปิดกวาดเช็ดดูบ้านเรือนตลอด เสื้อผ้าที่ตากไว้ต้องนำไปซักใหม่ เพราะฝุ่นละอองเกาะติด เกิดความรำคาญจากเสียงรบกวน

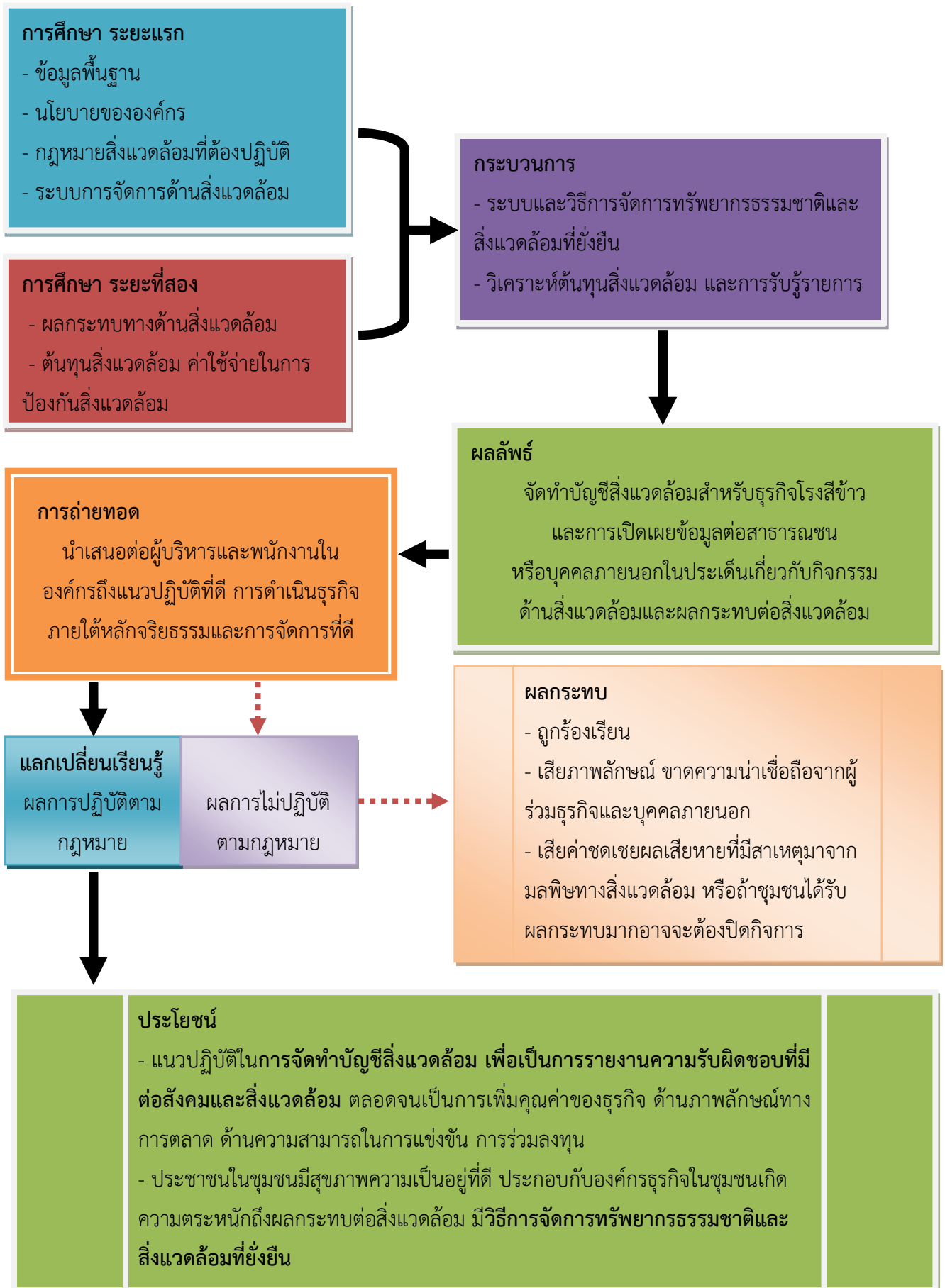
ด้านสิ่งแวดล้อมทำให้มีปลาตาย ส่งกลิ่นเหม็นเนื่องจากขยะที่ทิ้งไม่ถูกสุขลักษณะ เกิดจากการชะล้างของฝนที่ตกลงมาแล้วไหลปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำสาธารณะ

ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการศึกษาผลกระทบ วิธีการจัดการการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว การศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมสำหรับนำมาจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ธุรกิจโรงสีข้าวดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการจัดการที่ดี มีการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อหาวิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบที่เกิดขึ้นของการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อจัดทำคู่มือ สำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวและการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชน

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำศึกษาผลกระทบ วิธีการจัดการผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม วิธีการจัดการสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร

2. ขอบเขตแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการและข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม ทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากหนังสือ ตำรา อินเทอร์เน็ต

2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม จะศึกษาจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร

2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ต้นทุนและสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการ และพนักงานบัญชีของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร

3. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว

ตัวแปรตาม คือ วิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ

1.1 ผู้ประกอบการของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 40 คน

1.2 พนักงานบัญชีของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 40 คน

1.3 ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ

1. ผู้ประกอบการและพนักงานบัญชีของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกจากสถานประกอบการจำนวน 2 แห่ง คือ บริษัทจำกัด ยั่งยืนธัญญาภิจ และห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีสิงห์โตทองไรซ์ โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง โดยทำการคัดเลือกจากโรงสีที่ใหญ่สามารถเป็นตัวแทนการดำเนิน

ธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้ประกอบการจำนวน 2 คน และพนักงานบัญชีจำนวน 2 คน

2. ประชาชนที่ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง จำนวนทั้งหมด 20 ครั้งเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ผู้ประกอบการ พนักงานบัญชี และผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยผลที่ได้จะเป็นการจดบันทึก สรุปสาระเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ เนื้อหาการสัมภาษณ์จะครอบคลุมเนื้อหาสาระของการวิจัย ดังนี้

- การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าว จะเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อม หลักเกณฑ์นโยบาย การวางแผน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ

- การสัมภาษณ์พนักงานบัญชี จะเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม รายการค่าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการ การเปิดเผยข้อมูลหรือนำเสนอให้แก่องค์กร

- การสัมภาษณ์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว จะเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบ วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากผลกระทบที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว

กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถึงผลกระทบ วิธีการจัดการ การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าว

คู่มือการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สถานประกอบการมีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชนในประเด็นเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานขององค์กร

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผ่านการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ผู้รอบรู้เฉพาะเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน และผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยว่าตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์กร นโยบายขององค์กร กฎหมายสิ่งแวดล้อมและข้อบังคับจากการจัดตั้งธุรกิจโรงสีข้าว จำนวน 2 แห่ง จากผู้บริหารขององค์กร โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

2. ศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพและผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสำหรับการจัดตั้งธุรกิจโรงสีข้าว กับประชาชนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3. ศึกษาค้นคว้าวิธีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากผลกระทบที่เกิดขึ้นของการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว และต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการป้องกันสิ่งแวดล้อม ป้องกันการเกิดมลพิษ ได้แก่ ค่าใช้จ่าย

การติดตามด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเผื่อระวังมิให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในระบบจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ISO 14000 รวมถึงค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ควบคุมมลพิษ เป็นค่าใช้จ่ายในการบำบัดมลพิษต่างๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย กากของเสีย ตลอดจนค่าบำรุงรักษาและค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์นั้น ๆ และนำมาวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาต้นทุนสิ่งแวดล้อม โดยใช้การสัมภาษณ์กับพนักงานบัญชี

4. นำข้อมูลที่ศึกษามาจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานประกอบการและพนักงานบัญชี ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น และวิธีการจัดการผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว

5. จัดทำคู่มือบัญชีสิ่งแวดล้อม สำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชีและการรายงานต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับธุรกิจโรงสีข้าว เพื่อเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนหรือบุคคลภายนอกในประเด็นเกี่ยวกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานขององค์กร

6. นำข้อมูลวิจัยเสนอต่อผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกิจการได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลกระทบ และการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชรเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลจะได้รับการสัมภาษณ์ โดยผลที่ได้จะเป็นการจดบันทึก สรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และเขียนเป็นความเรียงในลักษณะการพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลกระทบ และการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ทำศึกษาหาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องคือผู้ประกอบการ พนักงานบัญชีของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจโรงสีข้าว สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลกระทบจากการดำเนินงานของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวจำนวน 3 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนได้รับผลกระทบเรื่องฝุ่นละอองมากที่สุด รองลงมาคือ เสียงรบกวน และกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ อากาศเสีย น้ำเสีย ขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลตามลำดับ 2. ด้านสุขภาพ ประชาชนได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองทำให้เป็นโรคผิวหนังเกิดผดผื่นคัน และพบว่าบางรายได้รับผลกระทบมากจนทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจคือหลอดลมอักเสบ และ 3. ด้านการดำเนินชีวิต ประชาชนได้รับผลกระทบเกี่ยวกับเสียงดังรบกวนที่เกิดจากการเดินเครื่องจักร จากผลกระทบที่ได้รับประชาชนบางส่วนจะป้องกันตนเองจากมลพิษด้วยการใส่หน้ากาก หรือถุงมือ และมีความต้องการให้โรงสีข้าวมีแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว คือ การกำจัดของเสียที่เป็นฝุ่นละออง การบำบัดของเสียที่เป็นของเหลว การกำจัดของเสียที่เป็นของแข็ง การ

ควบคุมเทคโนโลยีการใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การควบคุมปริมาณการใช้ทรัพยากร ให้พอดีสมเหตุสมผล การติดตามตรวจสอบผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวเป็นระยะ ๆ การแก้ไขปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการควรมีเครื่องกรองฝุ่นละออง เครื่องมือวัดฝุ่นละออง เพื่อให้ทราบว่ามีฝุ่นละอองมากน้อยเท่าไร เป็นสาเหตุทำให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ ด้านการดำเนินชีวิตหรือไม่ มีการบำบัดน้ำเสียก่อนการปล่อยทิ้ง ของเสียที่เป็นของแข็ง ควรเลือกประเภทของเสียที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ นำมาเข้าสู่กระบวนการ เช่น การทำปุ๋ยจากกากสารอินทรีย์ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สถานประกอบการได้มีการชดเชยบางส่วนในรูปแบบของทุนการศึกษา

วิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า มีการจัดการน้ำเสีย ด้วยการบำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อเกรอะ บ่อซึม ระบายน้ำทิ้งโดยใช้ท่อระบายน้ำก่อนปล่อยน้ำทิ้งไหลซึมลงดิน การจัดการขยะมูลฝอยมีวิธีการจัดการแบ่งออกเป็นสองส่วนคือขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะนำไปทิ้งแล้วทำการฝัง ส่วนขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก็จะนำมาทำปุ๋ยหมักแล้วขายต่อไป สถานประกอบการมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำ ปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน ดูแลสวัสดิการพนักงาน การบริจาคทุนการศึกษา และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนพนักงานบัญชีมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในระหว่าง 4-5 ปี เคยได้รับการอบรมมาตรการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม กฎหมายสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการรักษาสิ่งแวดล้อม การรายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อม แนวทางในการบริหารงานต่อทรัพยากรทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีความสนใจที่จะจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งการปฏิบัติงานด้านการบัญชีจะจัดทำเฉพาะรายงานทางการเงิน ไม่ได้จัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่จะมีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กร การออกแบบระบบสินค้าเพื่อลดหรือกำจัดของเสีย ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นเพราะไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ผู้บริหารมีความเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ งบประมาณไม่เพียงพอ และพนักงานของสถานประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมน้อย แต่ก็เล็งเห็นประโยชน์ในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมต่อองค์กรในเรื่องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ สามารถลดหย่อนภาษี มีผลประโยชน์ทางธุรกรรมการเงิน บรรเทาผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ เป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม และได้เปรียบทางการค้า

ผลการศึกษาต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม สามารถนำเสนอรายงานด้านสิ่งแวดล้อมได้ จำนวน 2 ด้าน คือ

1. ลักษณะของรายงานทางการเงิน โดยแสดงรายการเป็นรายการสินทรัพย์สิ่งแวดล้อม หนี้สินสิ่งแวดล้อม รายได้จากสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อม โดยแยกรายการต่างหากจากรายการอื่น ๆ อย่างชัดเจน หรือนำไปแสดงแยกต่างหากเป็นรายงานทางการเงินเชิงนิเวศ แนวทางการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสิ่งแวดล้อม และหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม สามารถเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเป็นการอธิบายรายการที่มีอยู่ในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุน หรือเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินควรเปิดเผยในเรื่องดังต่อไปนี้ นโยบายการบัญชีสำหรับการบันทึกหนี้สิน ประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินที่

อาจเกิดขึ้น จำนวนของหนี้สิน และประมาณการหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อมที่กันไว้ระหว่างงวด จำนวนเงินของหนี้สินที่อาจเกิดขึ้น ผลกระทบด้านภาษีอากร และจำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลในงวดนั้น หรืออาจเปิดเผยไว้ในรายงานแยกต่างหากจากงบการเงิน จะต้องการเปิดเผยข้อมูลการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- 1.1 ประเภทของรายการที่เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม
- 1.2 รายการที่รวมอยู่ในต้นทุนสิ่งแวดล้อม
- 1.3 จำนวนต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นต้นทุนของสินทรัพย์ในระหว่างงวด
- 1.4 เปิดเผยต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผลมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการชดเชยผลเสียหายที่มีสาเหตุมาจากมลพิษทางสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคคลที่สามเป็นรายการแยกต่างหาก

- 1.5 ต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่บันทึกเป็นรายการพิเศษให้เปิดเผยเป็นรายการแยกต่างหาก

2. ลักษณะของรายงานที่มีใช้รายงานทางการเงิน โดยการนำเสนอข้อมูลรายงานประเภทอื่นของกิจการ เช่น รายงานประจำปี รายงานของคณะกรรมการบริษัท รายงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะ รายงานเสนอผู้บริหาร ซึ่งข้อมูลสมควรเปิดเผยมีดังนี้

- 2.1 นโยบายสิ่งแวดล้อมที่ถือปฏิบัติ
- 2.2 การปรับปรุงนโยบายสิ่งแวดล้อม
- 2.3 การปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
- 2.4 การสนองตอบข้อกำหนดของรัฐบาล
- 2.5 ปัญหาต่าง ๆ ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
- 2.6 ผลกระทบของมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการลงทุนและกำไรของกิจการ
- 2.7 ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในงวดปัจจุบัน
- 2.8 ต้นทุนที่มีสาระสำคัญที่ถือเป็นรายจ่ายฝ่ายทุนในงวดปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ลักษณะของการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมมีอยู่ 2 ประเภท คือ การวิเคราะห์ต้นทุนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการวิเคราะห์ต้นทุนที่เป็นตัวเงินนั้นจะจัดทำในรูปแบบของรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุนที่เป็นตัวเงินของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำเสนอรายงานด้านสิ่งแวดล้อมได้ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

โรงสีข้าว.....
รายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อม
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25XX

ต้นทุนในการป้องกัน

ค่าตรวจสอบสภาพประจำปี	xxx
อบรม/ฝึกปฏิบัติงานพนักงาน	xxx
การคัดสรรควัตถุดิบ	xxx
สวัสดิการพนักงาน	xxx
รวมต้นทุนในการป้องกัน	xxx

ต้นทุนการตรวจสอบ

ค่าตรวจสอบน้ำเสีย	xxx
ค่าตรวจสอบอากาศ	xxx
ค่าตรวจสอบอุปกรณ์และเครื่องจักร	xxx
ค่าตรวจสอบสารเคมี	xxx
การทดสอบความชื้น	xxx
รวมต้นทุนการตรวจสอบ	xxx

ต้นทุนความล้มเหลวภายใน

ค่ารักษาพยาบาลพนักงาน	xxx
ค่ารักษาความสะอาด	xxx
ค่าบำรุงรักษาเครื่องจักร	xxx
เครื่องบำบัดน้ำเสีย	xxx
เครื่องกรองฝุ่นละออง	xxx
หน้ากากอนามัย	xxx
รวมต้นทุนความล้มเหลวภายใน	xxx

ต้นทุนความล้มเหลวภายนอก

ค่ารักษาพยาบาล (ประชาชน)	xxx
ค่าชดเชยความเสียหาย	xxx
รวมต้นทุนความล้มเหลวภายนอก	xxx
รวมต้นทุนสิ่งแวดล้อม	xxx

2. การรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่ตัวเงินของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร สามารถเปิดเผยในรายงานคณะกรรมการบริษัท โดยอาจแสดงจำนวน ปริมาณเป็นหน่วยวัด ในการวิเคราะห์ต้นทุนที่ไม่

เป็นตัวเงิน เช่น ปริมาณน้ำเสีย ปริมาณของเสียอันตราย ปริมาณก๊าซในอากาศ ซึ่งรายการเหล่านี้ไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้ เพราะไม่สามารถพิสูจน์ได้ชัดเจนว่าเป็นความรับผิดชอบของธุรกิจหรืออุตสาหกรรมใด

การจัดทำคู่มือการจัดการบำบัดมลพิษสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร จากการศึกษา ต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นคู่มือในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมสำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวและการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชน ซึ่งในคู่มือมีข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้ ผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าว วิธีการจัดการสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบที่เกิดขึ้น การตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และหลักในการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการนำเสนอในรูปแบบรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวเงิน และที่ไม่ใช่ตัวเงิน เพื่อเป็นการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นการเพิ่มคุณค่าของธุรกิจ ด้านภาพลักษณ์ทางการตลาด ด้านความสามารถในการแข่งขัน การตัดสินใจในการร่วมลงทุนด้วย

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจโรงสีข้าวทั้งสองแห่งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมในด้านกฎหมาย ด้านการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมสิ่งแวดล้อม ด้านการบันทึกบัญชีสิ่งแวดล้อม และด้านการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อม จึงมีการกำหนดนโยบาย การวางแผน และกำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม คือ การประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรมไม่สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน การผลิตสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ร่วมพัฒนาชุมชนและสังคมมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค รับผิดชอบต่อด้านกฎหมาย ด้านศีลธรรม การคืนกำไรสู่สังคมในรูปแบบของตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน ผู้ประกอบการไม่ได้จัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม และมีความสนใจที่จะทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพราะเห็นว่าจะช่วยให้กิจการมีรายได้เพิ่มขึ้น และการเปิดเผยข้อมูลทำให้ผู้บริโภคทราบถึงความรับผิดชอบต่อของสถานประกอบการ ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของสถานประกอบการดีขึ้น ขายสินค้าได้มากยิ่งขึ้น และจากการจัดทำคู่มือการจัดการบำบัดมลพิษสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวเสร็จแล้วได้มีการถ่ายทอดข้อมูลความรู้ต่อผู้ประกอบการ และพนักงานงานบัญชี ให้กับโรงสีข้าวกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 แห่ง คือ บริษัทจำกัด ยั่งยืนธัญญา และห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีสิงโตทองไรซ์ ซึ่งเป็นตัวแทนในการศึกษาคั้งนี้ โดยจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้วิจัยให้สถานประกอบการว่าควรเพิ่มวิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เพื่อให้ตรงตามประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม คือ การจัดการฝุ่นละออง ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนที่สถานประกอบการจะต้องรีบจัดการ เพราะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เมื่อได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้ทราบว่าพนักงานได้มีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมแล้วแต่แสดงรายละเอียดที่ไม่เป็นตัวเงิน และพร้อมที่จะเรียนรู้ในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการและพนักงานของสถานประกอบการโรงสีข้าวยังไม่มีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่มีความสนใจที่จะจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม เพราะเล็งเห็นประโยชน์ในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ ช่วยทำให้รายได้เพิ่มขึ้น สามารถนำไปลดหย่อนภาษี บรรเทาผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ เป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม และได้เปรียบทางการค้าซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจิรัชพร คงสังข์ (2551) เป็นบางประเด็น คือ การบัญชีและการรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญและมีความจำเป็นเพิ่มขึ้น เพราะการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมมีประโยชน์ด้านภาษีทำให้ต้นทุนการดำเนินงานต่ำ ประหยัดต้นทุนของเสียในการนำกลับมาใช้ใหม่ สร้างชื่อเสียงให้กิจการ เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน และเป็นขวัญกำลังใจของพนักงาน

ผลกระทบของประชาชนที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจโรงสีข้าวด้านสิ่งแวดล้อม คือ ฝุ่นละอองมากที่สุด รองลงมา คือ เสียงดังรบกวน กลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ อากาศเสีย น้ำเสีย และมูลฝอยสิ่งปฏิกูลตามลำดับ ส่งผลให้มีผลกระทบด้านสุขภาพคือเป็นโรคผิวหนัง โรคระบบทางเดินหายใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดผดผื่นคัน หลอดลมอักเสบ และมีผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตในเรื่องของเสียงรบกวนขณะการเดินเครื่องจักร ผู้ที่ได้รับผลกระทบบางส่วนมีการป้องกันตนเองคือการใส่หน้ากาก หรือถุงมือ และต้องการให้โรงสีข้าวมีแนวทางป้องกันคือการป้องกันฝุ่นละออง การบำบัดและกำจัดของเสีย การควบคุมเทคโนโลยีการใช้และการแปรรูปให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การควบคุมปริมาณการใช้ทรัพยากรให้พอดีสมเหตุสมผล การติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นระยะ ๆ ผู้ได้รับผลกระทบเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีเครื่องกรองฝุ่นละออง เครื่องมือวัดฝุ่นละออง มีการบำบัดของเสีย และเลือกประเภทของเสียที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้นำมาเข้าสู่กระบวนการ เช่น การทำปุ๋ยจากการสารอินทรีย์ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในบางประเด็นของผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากโรงสีคือ 1. มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจะอยู่ในรูปของสิ่งเจือปนในข้าวเปลือก เช่นวัชพืช หญ้า ฟาง มูลฝอยอื่นได้แก่ พลาสติก กระดาษ เศษอาหาร ที่เกิดจากคนงานหรือพนักงานในโรงงาน นำมาซึ่งโรคต่าง ๆ รวมถึงปัญหาด้านกลิ่น และการปนเปื้อนของน้ำชะมูลฝอย 2. มลพิษทางอากาศ คือฝุ่น ละออง ที่เกิดจากการสีข้าวหรือการขนส่งผลิตภัณฑ์ ทำให้เกิดการระคายเคืองของเยื่อปอด และผิวหนัง และก๊าซที่เกิดจากการเผาไหม้ในกรณีที่ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงหรือใช้แก๊สเป็นเชื้อเพลิง เชื้อเพลิงดังกล่าวก่อนให้เกิดมลพิษในอากาศจะทำให้เกิดการวิงเวียนศีรษะ หน้ามืดตาลาย แสบจมูก และอาจทำให้เกิดโรคปอดได้ 3. น้ำเสียและกลิ่นเหม็นโรงสีข้าวที่ใช้ไอน้ำในการนึ่งข้าวจะก่อให้เกิดน้ำเสีย และมีกลิ่นเหม็นหรือสามารถเกิดขึ้นได้อีกทางหนึ่งคือเกิดจากผงรำข้าวที่ตกลงตามพื้นและถูกชะล้างโดยน้ำฝนทำให้เกิดเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็น เสียงดังเกิดจากกิจกรรมภายในโรงสีที่ก่อให้เกิดเสียงดังมาก และเมื่อได้รับเสียงดังมาก ๆ เป็นเวลานานจะทำให้เกิดอาการหูตึงหรือหูหนวก อันตรายต่อสุขภาพทั่วไปและจิตใจ

วิธีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการคือการจัดการน้ำเสียโดยมีการบำบัดน้ำเสียโดยใช้บ่อเกรอะ บ่อซึม ระบายน้ำทิ้งโดยท่อระบายน้ำก่อนปล่อยน้ำทิ้งให้ไหลซึมลงดิน การจัดการขยะมูลฝอยจะ

แบ่งออกเป็นระยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จะนำไปทิ้งแล้วทำการฝัง ส่วนระยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ก็จะนำมาทำปุ๋ยหมักแล้วขายต่อไป

การวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวในจังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการวิเคราะห์ต้นทุนสิ่งแวดล้อมจากรายการที่เกิดขึ้นกับสถานประกอบทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ในส่วนที่เป็นตัวเงินจะจัดทำรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ต้นทุนในการป้องกัน ต้นทุนการตรวจสอบ ต้นทุนความล้มเหลวภายใน และต้นทุนความล้มเหลวภายนอก และที่ไม่เป็นตัวเงินจะใช้วิธีการระบุในรายงานทางการเงินในส่วนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยในเรื่องการจัดทำรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อมควรจัดเป็นประเภทของรายการที่เป็นต้นทุนสิ่งแวดล้อม และหากเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินให้แสดงในรายงานคณะกรรมการบริษัท

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- รูปแบบ วิธีการจัดการผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม
- วิธีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจโรงสีข้าวไปประยุกต์ใช้กับสถานประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

- ควรหาสถานที่สำหรับการศึกษาต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่มีความรู้จัก สนับสนุนกัน เพื่อที่จะสามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมได้ครอบคลุมเนื้อหาการบัญชีสิ่งแวดล้อม รวมทั้งจำนวนเงินที่จะนำมาจัดทำรายงานต้นทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อให้รายงานนั้นสมบูรณ์มากขึ้น
- ควรมีการเผยแพร่ในเรื่องของการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับนักบัญชีในการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม และเป็นการรณรงค์ให้ทุกคนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จิรภัทร คงสังข์. (2551). การประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติการบัญชีสิ่งแวดล้อมขององค์การสหประชาชาติกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยสยาม.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2552). การบัญชีสิ่งแวดล้อม. วารสารวิชาชีพบัญชี, ปีที่ 5 ฉบับที่ 12, หน้า 21.
- อิสริย์ โขว์วิวัฒนา. (2557). บทบาทนักบัญชี : การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม. วารสารกรมบัญชีกลาง. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.